

Paneurópska vysoká škola, Fakulta práva

Študijný odbor: 3.4.11 občianske právo

Oponentský posudok habilitačnej práce

Občianskoprávna zodpovednosť vlastníka motorového vozidla za škody spôsobené v cestnej premávke

Autor: Dr. Jaroslaw Szczechowicz

Oponent: doc. JUDr. Monika Jurčová, PhD.

Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave

Ako oponent menovaný dekrétom predsedu Vedeckej rady Fakulty práva Paneurópskej vysokej školy zo dňa 23.11.2015 podávam tento oponentský posudok na vyššie uvedenú habilitačnú prácu.

I.

K jazykovej a terminologickej stránke práce

Práca sa venuje poľskej právnej úprave vybranej problematiky, má 255 strán.

Habilitačná práca bola – predpokladám - pôvodne napísaná v poľskom jazyku a na posúdenie mi bol predložený preklad originálnej práce. Táto skutočnosť je dôležitým determinantom posúdenia práce oponentom.

Autorstvo prekladu mi nie je známe.

Napriek relatívne kvalitnému prekladu, je rizikom autora habilitačnej práce, že sa v nej vyskytujú podľa môjho názoru zrejme nesprávnosti a nemožno od oponenta očakávať, že sa ich so znalosťou problematiky bude snažiť opraviť, resp. porozumieť im a prehliadnuť ich. V prvom rade moja výhrada smeruje k zjavne diskutabilnému prekladu názvu práce, pretože na základe štúdia dostupných materiálov (aj habilitačnej práce samotnej) som dospela k názoru, že predmetom práce je občianskoprávna zodpovednosť držiteľa a nie len vlastníka motorového vozidla za škody spôsobené v cestnej premávke. Držiteľom treba rozumieť osobu, ktorá má právnu a faktickú možnosť nakladať s vozidlom, tento výklad plynie aj z obsahu habilitačnej práce, do názvu práce sa nepremietol správne¹. Okrem toho sa v práci vyskytujú ďalšie zrejme terminologické (pravdepodobne prekladové) nesprávnosti, napr. „záložník“ namiesto „záložný veriteľ“, páchatel' namiesto škodca,

¹ Porovnaj aj definíciu zodpovednej osoby na s.18 a nasl. práce

prirôdená reštitúcia namiesto naturálna reštitúcia, opakovane sa používa pojem nariadenie zákona, hoci správne by malo byť ustanovenie zákona.

Po formálnej stránke je netradičné, že názvy diel v poznámkach pod čiarou sú sčasti preložené a sčasti nie.

II.

K štruktúre a systematike práce

Habilitačná práca sa skladá akoby z dvoch oddelených častí, prvá časť pozostáva z 1. kapitoly Motorový dopravný prostriedok a 2. kapitoly Zásady zodpovednosti (v slovenskej odbornej spisbe skôr predpoklady zodpovednosti). Tieto dve časti zodpovedajú téme habilitačnej práce a majú rozsah 74 strán. Druhá časť práce (kapitoly 3, 4, 5), t.j. viac ako polovica práce sú značne všeobecné a bez významného prepojenia na prvú časť, zaoberajú sa príčinnou súvislosťou, škodou, ale a najmä spôsobom a rozsahom náhrady škody. Nič na tom nemení skutočnosť, že pri škode na majetku sa autor nevenuje škodám na inom majetku ako na motorových vozidlách. Škody na motorových vozidlách však môžu vzniknúť aj v dôsledku iných škodných udalostí ako sú tie, ktoré sú spôsobené osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla.²

III.

Obsah práce a spôsob spracovania témy

Autor práce obmedzil skúmanie zodpovednosti držiteľa dopravného prostriedku za prevádzku dopravného prostriedku len na zodpovednosť držiteľa motorového dopravného prostriedku v cestnej doprave, hoci aj iné druhy dopravy na strane 9 práce zahŕňa do pojmu motorový dopravný prostriedok. Tým vylúčil skúmanie problematiky železničnej, lodnej a leteckej dopravy. Práci to nedávam na ťarchu, je to prirodzený postup a oprávnenie autora koncentrovať sa na vymedzenú problematiku s ohľadom na jej celkový široký záber. Za významný nedostatok habilitačnej práce považujem opomenutie nových aspektov problematiky plynúcich z európskeho práva. Ak by práca obsahovala tieto prvky, zrejme by to odôvodnilo, prečo sa autor vracia k problematike spracovanej habilitačnou prácou Szpunara a inými monografiami k téme v poľskej literatúre, na ktoré odkazuje.

Mám na zreteli najmä:

- nariadenie EP a rady č. 181/2011 zo 16. februára 2011 o právach cestujúcich v autobusovej a autokarovej doprave a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 2006/2004

² Ak by sme preštudovali prácu cca od strany 100, bolo by problémom zistiť, čo je témou práce, to nepovažujem za vhodný postup spracovania habilitačnej práce.

- Smernica Rady z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti,
- Druhá smernica 84/5/EHS Rady z 30. decembra 1983 o aproximácii zákonov členských štátov týkajúcej sa poistenia občianskoprávnej zodpovednosti za prevádzku motorových vozidiel,
- Tretia smernica Rady zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (90/232/EHS).

Nariadenie je priamo aplikovateľná norma v Poľskej republike ako v členskom štáte EÚ a jeho nespracovanie v práci považujem za významný nedostatok. Smernice upravujúce otázky poistenia zodpovednosti za škodu by mali byť v práci tiež reflektované v širšom rozsahu, ak autor zdôrazňuje úzku spätosť poisťnej problematiky s témou práce.

Zároveň treba upozorniť, že kompenzačný mechanizmus je okrem sekundárnej legislatívy EÚ modifikovaný aj medzinárodnými prepravnými dohovormi (Dohovor o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave CMR, Dohovor o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej preprave cestujúcich a batožín CVR).

Autor sa vo svojej práci s uvedenými prameňmi a ich dosahom na problematiku habilitačnej práce riadne nevyporiadal, resp. vôbec nevyporiadal.

IV.

Aktuálnosť práce a jej ciele

Autor si kladie za cieľ aktualizovať „analýzu zodpovednosti za škodu vlastníka motorového dopravného prostriedku“, ktorá podľa vyjadrenia autora „po roku 1989 nadobudla nový rozmer“. Ak však autor zároveň vylúčil z okruhu vedeckého skúmania leteckú, železničnú a lodnú dopravu, kde je skutočne znateľný vplyv dovedy neprítomnej eurolegislatívy a zameral sa najmä a prevažne na zmeny v posudzovaní priznávania nárokov na náhradu škody a najmä na otázky zadosťučinenia, renty a nové pohľady na náhradu nemajetkovej ujmy, podľa môjho názoru nepostrehol, že nové trendy v rozhodovaní sa týkajú prevažne rozsahu a spôsobu náhrady škody a nie tohto osobitného druhu objektívnej zodpovednosti. Je to zrejme aj z poznámkového aparátu, strany, ktoré tvoria prvé dve kapitoly obsahujú odkazy na staršie pramene, naopak od už spomenutej strany 74 práce, odkazy, ktoré reagujú najmä na rozbor príčinnej súvislosti a škody, sú novšieho dáta. Autorovi z toho dôvodu vytýkam, že nepostrehol, napriek podrobnému rozboru judikatúry, že novosti vyplývajú skôr z novších trendov posudzovania kauzality a náhrady škody a nie zo zmien v posudzovaní predpokladu, ktorým je riziko prevádzky dopravného prostriedku.

V.

Metodika práce

Ak sa mám vyjadriť k metodike práce, pracovný postup autora je jednoznačne orientovaný na rozhodovaciu súdnu prax, ktorú konfrontuje s právnou teóriou takmer výlučne poľskej proveniencie. Nemožno však dospieť k relevantným výsledkom len na základe skúmania rozhodovacej činnosti súdov. Táto časť práce je však najhodnotnejšia a snád' ak by autor obsah práce reflektoval do cieľov a názvu, posudok by bol pozitívnejší.

Autor v práci diskutuje jednotlivé otázky, ale v práci takmer úplne absentuje celkový záver, takisto absentuje komparácia so zahraničnými zdrojmi, prípadne modelovými pravidlami v deliktnej práve (porovnaj článok DCFR VI.-3:205: Accountability for damage caused by motor vehicles). Nespracovanie plnohodnotného záveru práce a riadneho zhrnutia diskusie v práci znižuje hodnotu práce. Navyše, ak sa autor rozhodne habilitovať v zahraničí, jeho práca nutne musí obsahovať medzinárodné prvky. Táto práca je úplne uzavretá v poľskom právnom poriadku, ani nereflektuje skutočnosť, že Poľsko patrí do medzinárodného spoločenstva a požiadavku komparácie a medzinárodných prvkov absolútne nenapĺňa.

Je tiež na ťarchu práce, že z pohľadu právnej komparácie zaujímavú otázku absorpcie zodpovednosti vo vzťahu §435 a §436 neanalyzoval bližšie.

Záver: Habilitačná práca Občianskoprávna zodpovednosť vlastníka motorového vozidla za škody spôsobené v cestnej premávke podľa môjho názoru **nesplňa** kritériá štandardne vyžadované pre tento typ kvalifikačnej práce, z toho dôvodu ani neodporúčam udeliť titul docent.

V rámci obhajoby práce by sa autor mal zamerať na pripomienky uvedené v texte posudku.